

Những Cuộc Di Cư Ngoạn Mục Nhất Hành Tinh

Nam Giang

Từ đại dương đến băng tuyết, hàng triệu loài vượt nghìn km để sinh tồn, tạo nên những hành trình di cư kỳ vĩ và khốc liệt nhất tự nhiên. Sự sống trên Trái đất không bao giờ đứng yên. Mỗi năm, một "mệnh lệnh" vô hình nhưng đầy quyền lực từ thiên nhiên lại thôi thúc hàng tỉ sinh vật bắt đầu một cuộc hành trình di cư không hẹn trước.

Mỗi năm, hàng tỉ sinh vật trên Trái đất thực hiện những hành trình sinh tử để tìm kiếm nguồn sống.

Đó không chỉ là sự di chuyển thông thường, mà là những cuộc di cư vĩ đại nhất hành tinh, nơi ranh giới giữa sự sống và cái chết đôi khi chỉ cách nhau bằng một sai cánh hay một bước chân. Mặc cho hiểm nguy từ kẻ săn mồi, rào cản nhân tạo và biến đổi khí hậu, bản năng mạnh mẽ vẫn thúc đẩy chúng tiến về phía trước.

Rùa da di cư xuyên đại dương hơn 20.000km

Một loài động vật có vú, thông minh nhất trên địa cầu mà chậm hơn con rùa ... Từ nay trở đi Nam Giang tôi không dám chê "Chậm Như Rùa".

Rùa da sẽ vượt vạn dặm tìm nơi làm tổ để duy trì nòi giống

Rùa da là những "nhà du hành" thực thụ của đại dương với quãng đường di cư trung bình khoảng 16.000km mỗi năm để tìm về những bãi cát để trứng. Tuy nhiên, có những con đã lập nên những kỳ tích không tưởng.

Một con rùa da từng được ghi nhận đã di chuyển hơn 20.000km trong suốt 647 ngày, xuyên suốt từ Papua (Indonesia) đến vùng Tây Bắc nước Mỹ.

Kỳ lục gia nước ngọt xuyên lục địa

Hành trình của cá trê Dorado bắt đầu từ cửa sông Amazon đổ ra Đại Tây Dương, ngược dòng qua những cánh rừng rậm rạp để đến tận vùng thượng nguồn cao chót vót thuộc dãy Andes -

Đứng đầu danh sách di cư nước ngọt là cá trê Dorado với chuyến đi khứ hồi 11.900km. Hành trình bắt đầu từ cửa sông Amazon đến tận thượng nguồn dãy Andes. Đây là một kỳ tích về sức bền khi chúng phải vượt thác dữ và sự thay đổi nồng

độ phù sa để sinh sản. Tại COP15, Dorado đã trở thành biểu tượng cho sự cấp thiết phải bảo vệ các dòng sông liên kết trước vấn nạn xây đập thủy điện.

Chuyến đi 16.000km nuôi con

Quần thể cá voi lưng gù Bắc Thái Bình Dương di cư từ Hawaii ấm áp (nơi sinh con) về Alaska mát mẻ vào mùa hè để kiếm

Cá voi lưng gù có thể thực hiện chuyến đi khứ hồi 16.000km nuôi con

ăn. Dù tốc độ chỉ khoảng 1,6km/giờ, cá voi mẹ vẫn kiên trì dẫn dắt con non vượt đại dương sau nhiều tháng ròng sống bằng lượng mỡ dự trữ.

Hành trình 22.500km của cá voi xám

tuyệt chủng.

Cá voi xám là "kỳ lục gia" với hành trình 22.500km

Vào năm 2015, một con cá voi xám phương Đông đã lập kỷ lục về cuộc di cư dài nhất từng được ghi nhận ở động vật có vú: một hành trình khứ hồi gần 22.500km từ vùng biển Nga đến Mexico và ngược lại. Tuy nhiên, đằng sau con số gây ấn tượng này là một thực trạng đáng lo ngại. Các cuộc điều tra quần thể gần đây cho thấy số lượng cá voi xám đã bị giảm một nửa trong giai đoạn 2016 - 2025.

Hiện nay, ước tính chỉ còn khoảng 13.000 con cá voi xám đang sinh sống, đặt ra yêu cầu cấp thiết về các biện pháp bảo tồn quốc tế để bảo vệ loài "lữ hành đại dương" này trước nguy cơ

Linh dương đầu bò và cuộc di cư sinh tử giữa Serengeti

Cuộc di cư của linh dương đầu bò xanh được coi là vòng tròn của "trí tuệ bầy đàn"

Vào cuối mùa mưa, những đàn linh dương đầu bò xanh tại Đông Phi bắt đầu hành trình di cư vòng tròn dài tới 1.600km quanh vùng Serengeti. Đây là một cảnh tượng choáng ngợp khi những đàn gia súc có thể kéo dài tới 40km, băng qua những vách đá dựng đứng và những dòng sông đầy hiểm nguy. Để vượt qua những trở ngại này, linh dương đầu bò sử dụng "trí tuệ bầy đàn" (swarm intelligence), cho phép cả tập thể cùng phối hợp hành động như một thực thể thống nhất. Tuy nhiên, hành trình vĩ đại này đang bị đe dọa nghiêm trọng bởi nạn săn

bắn trộm và sự chia cắt môi trường sống do tác động của con người.

Hành trình di cư trắc trở của ngựa vằn

Ngựa vằn đồng bằng: hành trình 500km vượt rào cản do con người gây ra

Mỗi năm, hàng nghìn con ngựa vằn đồng bằng lại thực hiện chuyến đi khứ hồi dài 500km giữa Namibia và Botswana. Dù quãng đường không quá dài so với các loài đại dương, nhưng đây lại là cuộc di cư đầy thử thách trên đất liền.

Trên hành trình của mình, đàn ngựa vằn phải đối mặt với những trở ngại lớn từ con người như hệ thống đường cao tốc, hàng rào ngăn cách và các khu vực canh tác nông nghiệp cho đến các loài ăn thịt. Những tác động này đang làm chia cắt môi trường sống tự nhiên, khiến lộ trình di cư truyền thống của

chúng trở nên gian nan và nguy hiểm hơn bao giờ hết.

Cá mập trắng di cư 20.000km trong 9 tháng

Cá mập trắng lớn "sát thủ" vượt đại dương trong 9 tháng

Cá mập trắng lớn, loài cá săn mồi lớn nhất thế giới, thường xuyên thực hiện những chuyến di cư hàng nghìn km giữa các vùng biển từ California đến Hawaii, hay từ New Zealand tới Nam Phi.

Kỷ lục đáng kinh ngạc nhất được ghi nhận vào năm 2003: một con cá mập trắng tên Nicole đã hoàn tất chuyến đi khứ hồi dài 20.000km giữa Nam Phi và Úc chỉ trong vòng 9 tháng. Rùa da di cư xuyên đại dương hơn 20.000km

Bướm chúa và hành trình di cư 9.600km xuyên 4 thế hệ

Hành trình di cư của bướm chúa được coi là cuộc chạy tiếp sức xuyên lục địa của 4 thế hệ

Hành trình khứ hồi dài 9.600km của loài bướm chúa là một trong những kỳ quan sinh học phức tạp nhất. Bắt đầu từ miền Trung Mexico và California, thế hệ đầu tiên bay đến Texas và Oklahoma để đẻ trứng rồi kết thúc vòng đời.

Thế hệ thứ hai tiếp tục hành trình ngược lên phía Bắc, và thế hệ thứ ba dừng chân tại vùng Ngũ Hồ (Bắc Mỹ).

Điều kỳ diệu nằm ở thế hệ thứ tư: thay vì chỉ sống vài tuần như các thế hệ trước, chúng có tuổi thọ kéo dài nhiều tháng để thực hiện một cú bay thẳng ngược về phương Nam, quay lại điểm xuất phát ban đầu để đẻ trứng.

Chuyến di cư vòng tròn 12.800km quanh Nam Cực

Chim cánh cụt Adelie có cuộc di cư theo ánh mặt trời mỗi năm

Loài chim cánh cụt Adelie thực hiện một hành trình di cư vòng tròn dài 12.800km quanh biển Ross thuộc Nam Cực. Chúng di chuyển trên những mảng "băng nhanh" (loại băng bám cố định vào bờ biển) hình thành trong mùa đông. Bằng cách di cư theo chiều kim đồng hồ, loài chim này luôn đảm bảo mình được sưởi ấm dưới ánh sáng mặt trời, trước khi quay trở lại đất liền để bắt đầu mùa sinh sản vào những tháng hè.

"Kỷ lục gia" bay liên tục 13.500km không nghỉ

Chim choắt mỏ thẳng đuôi vẫn có thể bay 11 ngày không nghỉ

Chim choắt mỏ thẳng đuôi vẫn Alaska đang nắm giữ kỷ lục thế giới về chuyến bay liên tục dài nhất hành tinh: 13.500km từ Alaska đến Tasmania (Úc). Điều kinh ngạc là chúng hoàn thành hành trình này chỉ trong 11 ngày mà không hề ăn, uống hay nghỉ ngơi. Tính cả chuyến đi khứ hồi, quãng đường lên tới

28.800km, và trong suốt cuộc đời, một con chim choắt có thể bay tổng cộng 460.000km, tương đương quãng đường từ Trái đất lên Mặt trăng và đi thêm một đoạn dài nữa.

Loài côn trùng di cư dài nhất thế giới

Chuồn chuồn Globe Skimmer là kỷ lục gia trong thế giới côn trùng vượt Ấn Độ Dương

Chuồn chuồn Globe Skimmer (*Pantala flavescens*) chính là loài côn trùng có hành trình di cư dài nhất thế giới từng được ghi nhận. Chúng thực hiện chuyến đi khứ hồi xuyên qua Ấn Độ Dương, nối liền Ấn Độ và Đông Phi với tổng quãng đường lên tới 18.000km.

Tương tự bướm chúa, đây là một cuộc di cư đa thế hệ. Điều đó có nghĩa là không một cá thể đơn lẻ nào hoàn thành toàn bộ hành trình; thay vào đó, các thế hệ nối tiếp nhau sẽ tiếp quản và hoàn tất chặng đường vĩ đại này.